

Päiväys
15.12.2021

Diaarinumero
333/2019

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös vesilain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

15.12.2021

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **22.12.2021 (7 pv)**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 15.12.2021 nro 773/2021, valitus vesitalousasiassa / Luvehiekanojan kunnostusojitus ja vesien johtaminen, Lieksa

Luvan hakijat

Pirjo Kiiskinen, Jaakko Vaakanainen, Sari Vaakanainen, Erkki Mustonen ja Iris Mustonen

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **15.12.2021 – 21.1.2022**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallintooikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **21.1.2022**.

15.12.2021

Dnro 333/03.04.04.04.20/2019

Asia

Valitus ojitusta koskevassa vesitalousasiassa

Muutoksenhakijat

██████████ omasta puolestaan ja ██████████ kuolinpesän osakkaana, ██████████ ja ██████████ kuolinpesän osakkaina, ██████████ ja ██████████, yhdessä

Hakijat

██████████, ██████████, ██████████, ██████████ ja ██████████

Päätös, josta valitetaan

Lieksan kaupunginhallituksen lupajaosto 11.2.2019 (5.2.2019 § 14)

Lupajaosto on myöntänyt kiinteistöjen ██████████, ██████████ ja ██████████ omistajille oikeuden Luvehiekanojan olemassa olevan uoman kunnostusojitukseen kustannuksellaan hakemuksen mukaisesti ██████████ kiinteistöllä ja oikeuden kunnostushankkeeseen kuuluvan ojan vesien johtamiseen ██████████ ja ██████████ kiinteistöjen rajalta Pieliseen johtavaan uomaan. Kunnostusojituksessa ja vesien johtamisessa on noudatettava seuraavia määräyksiä:

1. Kunnostusojitus on tehtävä mahdollisimman kuivana aikana esimerkiksi loppukesällä/syksyllä kaivusta mahdollisesti aiheutuvien kiintoainehuuhtoumien vähentämiseksi.
2. ██████████ kiinteistöllä ojan syvyys ja leveys on mitoitettava vesien johtamisen kannalta tarkoituksenmukaiseksi. Ojaan kuuluu uoman kummallakin puolella yhden metrin piennar.
3. ██████████ kiinteistöllä kaivumaat on laitettava ojan viereen niin, että niistä ei aiheudu ojan luiskan sortumista tai haittaa maanomistajalle. Jos maanomistaja ei halua kaivumaita maalleen, niin ne on vietävä pois.
4. Kiintoainekulkeutumien vähentämiseksi kunnostettavaan uomaan on tehtävä lietekuoppia hakijoiden omistamilla kiinteistöillä ja kaivutyön ajaksi risupatoja.

5. Vattusaarentielle on laitettava riittävän iso rumpu ja tie on kunnostettava kunnostusojitusta edeltävään kuntoon hankkeeseen osallistuvien kustannuksella. Työn ajankohdasta on ilmoitettava hyvissä ajoin etukäteen Vattusaarentien yhteyshenkilölle.

6. Hakemuksessa esitetyssä kunnostusojitus suunnitelmassa on oltava tiedot lietekuopista ja kaivun aikaisista risupadoista, Vattusaaren tien tierummun mitoituksista ja [REDACTED] kiinteistön osalta ojan syvyydestä, leveydestä, luiskien kaltevuudesta ja oja-alueen ulkopuolisesta alueesta, joka on tarpeen ojitustyön tekemistä ja varten. Suunnitelma on toimitettava vähintään kuukautta (1 kk) ennen suunniteltua kunnostusojitusta Lieksan kaupungin ympäristön suojeluviranomaiselle sekä tiedoksi [REDACTED] ja [REDACTED] kiinteistöjen omistajille.

7. Jos vesien johtamisen kannalta on tarpeen suurentaa kiinteistöllä [REDACTED] olevaa luonnontilaista noroa/uomaa yläosastaan, niin siihen on haettava vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen poikkeamislupa aluehallintovirastolta.

8. Hankkeeseen osallistuvien on kustannuksellaan istutettava uudet puuntaimet [REDACTED] kiinteistölle sille oja-alueen ulkopuoliselle alueelle, jota joudutaan käyttämään ojan kaivun aikana. Oja-alueeseen kuuluu yhden metrin piennar kummallakin puolella ojaa. Vaihtoehtoisesti hankkeeseen osallistuvien on korvattava [REDACTED] kiinteistön omistajalle uusien taimien istuttamisesta aiheutuneet kustannukset.

9. Asianosaiset voivat hakea erillistä korvausta sellaisesta ojituksesta aiheutuneesta edunmenetyksestä, jota ei ole voitu ennakoida päätöksessä.

Yleiset perustelut

Vesilain 5 luvun 9 §:n mukaan hyödynsaajalle voidaan antaa oikeus tehdä oja toisen maalle ja johtaa vettä toisen ojaan, jos se on tarpeen alueen tarkoituksenmukaista kuivattamista varten.

Hakemuksessa esitetyn Luvehiekanojan kunnostusojitus on tarpeellinen. Kyse on olemassa olevasta uomasta. Uoma on liettynyt ja kasvanut umpeen etenkin Luvehiekantien ja uoman yläjuoksun välisellä alueella kiinteistöjen [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ja [REDACTED] kohdalla. Kiinteistöille aiheutuu tästä vettymishaittaa. Myös [REDACTED] kiinteistöllä on tarpeen siivouskaivu.

Kunnostettavan ojan rummuissa on todettu olevan korjaustarvetta. [REDACTED] kiinteistön pohjoisosassa olevan Vattusaarentien tierumpu on kallellaan väärään suuntaan ja liian korkealla ja estää osaltaan veden virtausta Luvehiekanojassa.

[REDACTED] kiinteistön omistajan muistutuksessa esitettyjen ja kaupunginhallituksen lupajaoston katselmuksessa esillä olleiden vaihtoehtoisten veden johtamisreittien toteuttamismahdollisuus on selvitetty.

Tehdyn selvityksen mukaan teknis-taloudellisesti paras vaihtoehto on toteuttaa olemassa olevan uoman kunnossapitokaivu.

Tämän kunnostusojitushankkeen seurauksena Luvehiekanojan vesimäärät eivät ennalta arvioiden lisäännä nykyisestä. Muistutusten mukaan vettymishaittoja on ollut [REDACTED] ja [REDACTED] kiinteistöillä jo nykyisessä tilanteessa. Uomaan tulee vesiä myös [REDACTED] ja [REDACTED] kiinteistöltä. Myös uoman loppupäässä Luvehiekantien paannejääongelma on jo nykyisessä tilanteessa.

Määräyskohtaiset perustelut

Määräykset 1-5

Vesilain 2 luvun 7 §:n mukaan vesitaloushanke on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Kunnostusojituksen tekeminen mahdollisimman kuivana kautena vähentää mahdollisia kiintoainepäästöjä uoman alajuoksulla ja uoman laskukohdalla Pielisen ranta-alueella. Lietekuopat ja kaivutyön aikaiset risupadot vähentävät kiintoainekuormitusta. Luvehiekanojan loppupään luonnontilainen uoma vähentää myös osaltaan kiintoainekuormitusta.

Vesilain 5 luvun 10 §:n mukaan ojaan katsotaan kuuluvan uoman kummallakin puolella yhden metrin levyinen piennar. Maanomistajalla on oikeus käyttää ojasta nostettu maa hyväkseen. Jos maanomistaja ei halua käyttää maata, hankkeesta vastaavan tulee panna maa ojan viereen tai muuhun sellaiseen paikkaan, jossa se ei aiheuta maanomistajalle haittaa eikä estä veden valumista ojaan tai aiheuta ojan luiskan murtumista, taikka viedä maa pois.

Vesilain 5 luvun 13 §:n mukaan ojitushankkeesta vastaavan on kustannuksellaan tarvittaessa tehtävä uusi tierumpu yksityistielle siten, että rumpu on työn jälkeen kunnoltaan vähintään entisen veroinen. Tässä tapauksessa Vattusaarentien tierummun korjaaminen on tarpeen, koska rumpu on kallellaan väärään suuntaan ja liian korkealla. Ojan perkaamisesta ja rummun uusimisesta Vattusaarentien kohdalla on tarpeen ilmoittaa tiekunnan yhteyshenkilölle, koska tiellä kulkeminen estyy lyhyeksi aikaa työaikana.

Määräys 6

Hakemuksen mukaan kunnostusojitussuunnitelma tehdään sitten, kun lupa on saatu. Vesilain 5 luvun 15 §:n mukaan ojitussuunnitelma on laadittava mm. silloin, kun asian laatu sitä edellyttää. Tässä tapauksessa ojitussuunnitelman voidaan katsoa olevan tarpeellinen asian laadun ja esimerkiksi päätöksessä edellytettyjen vesien suojelurakenteiden (lietekuopat, kaivutyön aikaiset risupadot) suunnittelun takia.

Määräys 7

Vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisen poikkeamisen luonnontilaisen noron muuttamiseen voi hakemuksesta myöntää aluehallintovirasto, jos suojelutavoitteet eivät vaarannu.

Määräys 8

Vesilain 13 luvun 1 §:n mukaan ojan kaivusta aiheutuvan oikeudenmenetyksen korvaaminen kuuluu hankkeesta vastaavalle. Tässä tapauksessa [REDACTED] kiinteistöllä olevan taimikon tuhoutuminen oja-alueen ulkopuolisella alueella kaivutyön aikana voidaan katsoa kuuluvan hankkeesta vastaavien korvattavaksi. Koska ojan kunnostamisesta [REDACTED] kiinteistöllä voidaan katsoa olevan hyötyä myös tämän kiinteistön kuivatuksen kannalta, niin oja-alueesta (oja ja yhden metrin piennar kummallakin puolella ojaa) ei ole perusteltua määrätä korvauksen maksamista kiinteistön omistajalle.

Määräys 9

Määräyksen perusteena on vesilain 13 luvun 8 §, jonka mukaan korvausta voidaan vaatia sellaisesta edunmenetyksestä, jota ei ole asiaa käsiteltäessä ennakoitu.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

[REDACTED] omasta puolestaan ja [REDACTED] kuolinpesän osakkaana, [REDACTED] ja [REDACTED] kuolinpesän osakkaina, [REDACTED] ja [REDACTED] ovat ensisijaisesti vaatineet päätöksen kumoamista ja toissijaisesti päätöksen palauttamista tai siirtämistä toimivaltaiselle viranomaiselle. Lisäksi muutoksenhakijat ovat vaatineet, että Lieksan kaupunginhallituksen lupajaosto ja hakijat velvoitetaan korvaamaan muutoksenhakijoiden oikeudenkäyntikulut korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen kuukauden kuluttua hallinto-oikeuden ratkaisun antamisesta lukien.

Luonnontilaisen noron vaikutus ja luvan tarve

Kunnostettava Luvehiekanoja on [REDACTED] ja [REDACTED] kiinteistöistä eteenpäin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen mukaan vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen luonnontilainen noro. Kyseisen pykälän mukaan hanke, jolla vaarannetaan luonnontilaista noroa, edellyttää lupaa. Arviointiin ei pitäisi olla vaikutusta sillä, että hakemus ei koske norolle tehtäviä toimenpiteitä, jos kyseessä olevilla toimenpiteillä kuitenkin tosiasiaa on vaikutusta noron luonnontilan säilymiseen. Lupaviranomaisen olisi tullut viran puolesta tutkia kysymys poikkeusluvan tarpeesta, koska hanke voi vaikuttaa luonnontilaiseen noroon siten, että sen luonnontila vaarantuu.

Tässä tapauksessa hakemus on rajattu koskemaan vesin johtamista sellaiseen ojaan, jonka vedet virtaavat edellä mainitun luonnontilaisen noron kautta Pieliseen. Asian käsittelyssä ei ole käytössä selvitystä siitä, minkälaisia

vaikutuksia hankkeella on noroon. Lienee kuitenkin selvää, että hanke johtaisi siihen, että lisää vettä johdettaisiin siihen ojaan, josta vesi kulkeutuu noroon. Jos läpivirtaavan veden ja sen seassa mahdollisesti kulkeutuvan materian määrä kasvaa, kuten tämän hankkeen myötä väistämättä kävisi, noron luonnontila vaarantuu. Noro saattaisi myös fyysisiltä ominaisuuksiltaan muuttua siten, ettei kyse olisi enää norosta.

Asiassa ei ole edes arvioitu sitä, mikä merkitys asiassa on sen vaikutuksilla luonnontilaiseen noroon. Asiassa olisi vähintäänkin tullut selvittää, vaarantaako toimenpide luonnontilaisen noron säilymisen luonnontilassa. Tarvittaessa olisi voitu hankkia esimerkiksi vesinäytteitä ja niiden perusteella päättää veden puhdistustoimenpiteistä.

Ojitushanke voi noron luonnontilan vaarantumisen ohella aiheuttaa sen, että veden mukana kulkeutuu aineita ojan matkalle sekä luonnontilaisen noron kautta Pielisen uimarantaan. Hanke voi tämän vuoksi muuttaa vesistöä ja rantaa. Alueella on useita kiinteistöjen omistajia, joiden rantoihin muutoksella olisi vaikutusta. Mikäli ranta-alue hankkeen vuoksi rehevöityy, siitä aiheutuu luonnon kauneuden ja ympäristön viihtyisyyden vähentymistä. Rannan soveltuvuus virkistyskäyttöön saattaa niin ikään vähetä.

Edellä esille tuoduilla perusteilla hankkeeseen olisi tullut olla lupaviranomaisen lupa. Luvan tarve olisi joka tapauksessa tullut erikseen viranomaisen päätöksessä arvioida. Viranomaisen olisi ennen päätöksentekoa tullut edellyttää selvitystä siitä, ettei edellä mainittuja haittoja voi aiheutua. Asiassa olisi tullut selvittää muun muassa, paljonko läpikulkevan veden määrä lisääntyy ja paljonko veden mukana saattaa kulkeutua muita aineita luonnontilaiseen noroon ja sen kautta rantaan.

Ojitushankkeen tarve

Tässä tapauksessa ei ole selvitetty sitä, olisiko maiden kuivatus mahdollista hakijoiden omaa maata käyttämällä. Mikäli tämä vaihtoehto olisi mahdollinen, välttäisi ojitukselta, josta aiheutuu haittaa useille naapurikiinteistöille ja teiden käyttäjille. Esitetylle hankkeelle ei tällöin olisi perusteltua syytä. Esitetty hanke ei myöskään ole perusteltu siksi, että siitä aiheutuu toiselle kuuluvalla alueella todennäköisesti vettymistä ja muuta edunmenetystä, joka ei ole huomattavasti pienempi kuin kustannus, joka hankkeesta vastaavalle aiheutuisi seurauksen estämisestä. Näitä vaikutuksia aiheutuu lukuisille kiinteistöille, teille ja mahdollisesti myös rannalle ja ranta-alueelle.

Vaikutukset [REDACTED]-kiinteistölle ja Luvehiekantielle

[REDACTED]-kiinteistön maa-alueet ovat jo tähänkin saakka olleet vettyneitä. Nämä vettymisongelmat ovat lisääntyneet sen jälkeen, kun [REDACTED] kiinteistölle on tietävästi tehty lisäojituksia, joihin ei ole haettu lupia. [REDACTED]-kiinteistöllä kulkevaan ojaan on yhdistetty lukuisia ojia. Näiden ojien yhdistäminen on aiheuttanut [REDACTED]-kiinteistölle vettymisongelmia. On oletettavaa, että nämä ongelmat ennestään pahentuisivat, mikäli ojaan johdettaisiin lisää vettä. Oja ja sen loppuosan luonnontilainen noro eivät pysty

vetämään edes nykyistä vesimäärää vaan jo nykyinen vesimäärä olisi paremmin hallittavissa useammalla ojalla. Jos noro hankkeen vuoksi alkaa tulvia, siitä aiheutuu [REDACTED]-kiinteistön metsäalueen kostumista.

Luvehiekantie kulkee Pielisen rannassa mökeille. Tie tukkeutuu asian käsittelyssä esitetyn kuva-aineiston osoittamalla tavalla keväisin tulvan ja paannejään vuoksi. Kun Pielinen on jäässä, vesimäärä ei liiku noron kautta vaan vesi jää seisomaan tiealueelle. [REDACTED]-kiinteistön maa-alue on niin ikään paksun paannejään peitossa leveältä alueelta noron molemmin puolin. Tämä ongelma on syntynyt lisäojitusten myötä, ja se oletettavasti tulee pahentumaan, mikäli nyt kyseessä oleva hanke toteutetaan ja ojaan johdetaan entistä enemmän vettä. Mökkiläisten kannalta tämä tarkoittaa sitä, etteivät he pääse kulkemaan mökeilleen, mitä on pidettävä merkittävänä haittana. Mikäli tie vesimäärän vuoksi rikkoontuu, sen uusimisesta tulee aiheutumaan huomattavia kustannuksia.

Mikäli [REDACTED]-kiinteistöllä sijaitsevaa ojaa joudutaan hankkeen vuoksi suurentamaan, kuten oletettavasti kävisi, tästä aiheutuisi kiinteistön omistajalle kohtuutonta haittaa metsäalueen jakaantuessa ojan molemmille puolille. Metsäkoneiden käyttö kiinteistöllä vaikeutuisi huomattavasti.

Vaikutukset Vattusaarentielle

Vattusaarentien käyttäjille aiheutuu haittaa siitä, että tietä ei pystytä kunnostustyön aikana käyttämään. Alue on entuudestaan jo vetinen osittain siksi, että ojasta kulkee liikaa vettä. Hankkeen toteuttaminen puolestaan johtaa siihen, että vesimäärän lisääntyessä alue vettyy entisestään, mikä aiheuttaa haittaa tien ja mökkien käytölle (ei kulkuyhteyttä).

Vaikutukset ranta-alueelle, vesistölle ja [REDACTED]-kiinteistölle

Asiassa ei ole esitetty selvitystä siitä, mitä vaikutuksia hankkeella on rannalle. On oletettavaa, että jos ojassa virtaava vesi ja veden mukana myös muu aines lisääntyy, sillä on vaikutusta rantavesistöön. Hakijoiden puolelta on väitetty, että ojan vesimäärät eivät lisäänty. Viranomaisen päätöksessä todetaan, ettei Luvehiekanojan vesien määrä ennalta arvioiden lisääntynyt nykyisestä tämän hankkeen takia. Oletettavaa kuitenkin on, että vesimäärät lisääntyvät, kun ojaan johdetaan enemmän vettä kuin aikaisemmin. Viranomaisen päätöksestä ei käy ilmi, mihin perustuu arvio siitä, ettei vesimäärä ojassa lisääntynyt, vaikka siihen johdetaan lisää vettä useamman kiinteistön alueelta.

On mahdollista, että hanke aiheuttaa Luvehiekan luonnonhiekkarannan rehevöitymistä. Valumavesien lisääntyminen saattaa saada noron tulvimaan ja lahden liettymään, mistä edelleen aiheutuisi ruoppaamista ja haittaa useiden mökinomistajien rannoille. Mikäli tulvimista tapahtuu, se aiheuttanee [REDACTED]-kiinteistön vettymisen sekä sinne kulkevan kulkuyhteyden katkeamisen tai ainakin merkittävän huonontumisen. Tällöin ojituksesta aiheutuisi [REDACTED]-kiinteistön alueella vahingollista vettymistä ja muuta edunmenetystä, minkä vuoksi lupaa hankkeelle ei olisi tullut myöntää.

Vaihtoehtoinen keino vettymishaittojen poistamiseksi ja vaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuus

Hankkeen tavoitteena on hakijan tilojen vettymishaittojen poistaminen, johon on vaihtoehtoisia keinoja. Vettä olisi valitun reitin sijasta mahdollista johtaa Pieliseen myös toista reittiä. Maveplan Oy:n lausunnossa on otettu kantaa tähän vaihtoehtoiseen reittiin. Lausunnon mukaan valittu reitti olisi vaihtoehtoa parempi, mutta lausunto on tiedoiltaan puutteellinen.

Lausunnossa ei ole todettu vaihtoehtoisen reitin pituutta, mutta karttojen perusteella reitti olisi huomattavasti lyhyempi kuin se, jonka kautta hanke on nyt päätetty toteutettavan. Reitin lyhyemmän pituuden voisi olettaa vähentävän sitä kautta toteutettavan ojituksen kustannuksia.

Lausunnossa ei ole tarkasti selvitetty tämän reitin kustannuksia. Suunnittelu edellyttäisi tarkempia tutkimuksia kustannustason selvittämiseksi. Lausunnon lopuksi on todettu oletettavien kustannusten olevan noin 15-20 euroa/m. Lausunnon perusteella jää epäselväksi, miten tähän kustannustasoon on päädytty, ja miksi vaihtoehtoisen reitin uoman tulisi syvimmillään olla noin kolme metriä syvä ja noin 8-12 metriä leveä. Lausunnosta ei myöskään käy ilmi, kuinka pitkältä matkalta ojan mittojen tulisi olla tällaiset, ja miltä matkalta oja voisi olla matalampi ja/tai kapeampi. Tietävästi vaihtoehtoisella reitillä maasto nousee vain lyhyehkön matkan, minkä jälkeen maasto laskee huomattavasti. Kyseisellä kohdalla maastoa saattaa olla jo olemassa oleva oja/noro, jota pitkin vesi olisi johdettavissa Pieliseen. Korkokarttaan ei ole lainkaan merkitty maaston matalinta osuutta, joskin korkokartasta ilmenee, että maasto lähtee loivenemaan sen korkeimmasta kohdasta kohti Pielistä.

Lausunnon perusteella jää niin ikään epäselväksi, miten kustannuksissa on huomioitu kummankin reitin rumpujen ym. kustannukset. Jotta lausunnon oikeellisuutta ja aiheutuvien kustannusten kohtuullisuutta eri vaihtoehdoissa kyettäisiin arvioimaan, lausunnossa olisi tullut tarkemmin eritellä eri kustannuseriä. Lausunnon perusteella jää epäselväksi esimerkiksi se, onko lausunnossa huomioitu valitun reitin kustannuserinä lupaviranomaisen asettamia määräyksiä. Valitusta reitistä aiheutuu itse kunnostusten ohella kustannuksia muun muassa uudesta rummusta, lietekuopista, risupadoista, puuntaimien istutuskustannuksista [REDACTED]-kiinteistölle sekä mahdollisesti luonnontilaisen noron suurentamista, jos siihen saataisiin lupa. Lisäksi on mahdollista, että ojituksesta aiheutuu muuta huomattavaa edunmenetystä, jota ei vielä varmuudella ole voitu ennakoida. Näitä kustannuksia ei vaihtoehtoisesta reitistä oletettavasti aiheutuisi. Kustannusarviossa ei ole arvioitu sitä, mitä toimenpiteitä valitun reitin luonnontilaisen noron vaarantumisen välttämiseksi on tehtävä. Lausunnossa todetaan, että luonnontilaisen kaltainen uoma ojan alajuoksulla pienentää mahdollista kiintoainekulkeutumista vesistöön. Epäselväksi jää, kuinka paljon mainittuja kiintoaineita joka tapauksessa kulkeutuu ojaan, sitä seuraavaan luonnontilaiseen noroon ja lopulta Pieliseen.

Valitulla ojitusreitillä joudutaan oletettavasti syventämään Vattusaarentien rumpua. Kun ojaa tällöin joudutaan veden kulun mahdollistamiseksi

syventämään, ojaa joudutaan tien kohdalta sortumavaaran estämiseksi myös leventämään. Hanke aiheuttaa todennäköisesti tarpeen tien vahvistamiselle. Lisäksi olemassa olevan uoman käyttö tällöin edellyttäisi kallion räjäyttämistä. Hankkeesta aiheutuisi näiden seikkojen vuoksi nykyistä uomaa käytettäessä lisäkustannuksia, joita ei ole asian käsittelyssä huomioitu.

Toinen vaihtoehto olisi kiertää olemassa olevaa uomaa, mikä tarkoittaisi uuden ojan kaivamista. Tämä vaihtoehto on piirretty kartalle, joka on Maveplan Oy:n lausunnon liitteenä. Valitulla reitillä aiheutuu kustannuksia ojan kaivamisen ohella siitä, että [REDACTED]-kiinteistön metsäalueen rajoituksissa ojan molemmille puolille, tulee ojan yli metsänhoidollisista syistä rakentaa ylityssilta.

Merkitystä on myös sillä, että se alue, jolta vesiä on tarkoitus päätöksen nojalla johtaa, on varsin suuri. Päätös perustuu kuivatustarpeeseen, joka on suurimmillaan juuri esitetyn vaihtoehtoisen reitin kohdalla. Vaihtoehtoisella reitillä matka Pieliseen olisi lyhyempi, ja tämän toisen ojan tekemisellä saataisiin jaettua kevään tulvahuippu kahteen ojaan. Vaihtoehtoinen ojitusreitti olisi tehokas tapa poistaa hakijoiden kiinteistöjen kosteusongelma aiheuttamatta vettymistä muille kiinteistöille.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen ojitus voitaisiin ja tulisi toteuttaa vaihtoehtoista reittiä pitkin. Tästä ei voida esitetyn selvityksen perusteella arvioida aiheutuvan kohtuuttomia kustannuksia. Asiassa tulee antaa merkitystä myös sille, että nyt valitulla ojituksella joudutaan kajoamaan useiden muiden henkilöiden maaomaisuuteen ja useiden henkilön käyttämiin teihin. Vaihtoehtoisella reitillä olisi huomattavasti vähemmän vaikutuksia muiden kuin hakijoiden kiinteistöihin. Vaihtoehtoisella reitillä välttyttäisiin näin ollen jo nyt todetuilta edunmenetyksiltä ja niiltä edunmenetyksiltä, joita nykyinen hanke saattaa aiheuttaa esimerkiksi norolle, Vattusaarentielle ja Luvehiekan uimarannoille. Vaihtoehtoisella reitillä ei myöskään ole luonnontilaista noroa, jota tulisi suojella. Vaihtoehtoinen reitti olisi tarkoituksenmukainen tapa ojituksen toteuttamiseen. Vaihtoehtoisen reitin toteuttamisesta ei ole hankittu sellaista riittävää selvitystä, jolla voitaisiin todeta, että valittu vaihtoehto on tarkoituksenmukainen.

Ojitussuunnitelman ja muun lisäselvityksen tarpeesta

Valituksenalaisessa päätöksessä todetaan, että hakijoiden on esitettävä kunnostusojitussuunnitelma, ja päätöksessä on asetettu suunnitelmalle ehtoja. Ojitussuunnitelman tulee vesilain 5 luvun 15 §:n mukaan sisältää tiedot esimerkiksi hankkeen toteuttamistavasta, selvitystä saatavasta hyödyistä ja arvio hankkeen vaikutuksista. Vesilain 5 luvun 16 §:n 1 momentin mukaan lupapäätöksessä tai ojitustoimituksen päätöksessä on vahvistettava ojitussuunnitelma. Nyt päätöksen asiassa on antanut kunnan viranomaisen edellyttämällä ojitussuunnitelman toimittamista. Hakijoiden olisi tullut toimittaa ojitussuunnitelma ennen päätöksentekoa asiassa, jotta viranomaisen päätös olisi perustunut riittävään selvitykseen.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsitellessä asiaa sen käsittelyssä sovelletaan soveltuvien osien, mitä vesilain 11 luvussa säädetään. Vesilain 11 luvun 3 §:ssä asetetaan vaatimuksia hakemuksen sisällölle. Tässä tapauksessa hankkeella on edellä kuvatulla tavalla todennäköisesti vaikutuksia sekä yleisiin etuihin, yksityisiin etuihin että ympäristöön. Hakijat eivät ole toimittaneet hakemuksensa tueksi riittävää selvitystä näistä seikoista, eivätkä myöskään riittävää suunnitelmaa hankkeen toteuttamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä taikka arvioiduista edunmenetyksistä. Vaikka asiassa on esitetty huolia hankkeen vaikutuksista, viranomaisen ei myöskään ole edellyttänyt kattavampaa selvitystä tai sellaista itse hankkinut. Asian käsittely on tapahtunut puutteellisen aineiston perusteella.

Oikeudenkäyntikulut

Mikäli valitus menestyy, on asian lopputulos huomioon ottaen kohtuutonta, että valittajat joutuvat itse pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Mikäli valitus menestyy, oikeudenkäynti on aiheutunut viranomaisen virheestä, joten viranomaisen korvausvelvollisuuden peruste on olemassa. Asiassa olisi päätöksenteon tueksi tullut hankkia perusteellisempaa selvitystä, joka olisi voinut muuttaa päätöksen lopputuloksen päinvastaiseksi.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Lieksan kaupunginhallituksen lupajaosto on antamassaan lausunnossa todennut, että valituksessa ei ole tullut esille sellaista uutta asiantietoa, jonka nojalla lupajaoston päätös tulisi kumota ja hakemus hylätä. Lupajaosto on esittänyt valituksen hylkäämistä ja päätöksen pysyttämistä. Lisäksi lupajaosto on esittänyt oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen hylkäämistä. Jos hallinto-oikeus päättyy ratkaisussaan asian palauttamiseen uuteen käsittelyyn, niin lupajaosto on esittänyt asian käsittelyn siirtämistä käsiteltäväksi vesilain 5 luvun 4 §:n mukaisessa ojitustoimituksessa, koska kunnostusojituksen hyödynsaajia on enemmän kuin kolme kiinteistöä ja yhteisestä ojituksesta ei ole voitu sopia.

Lupajaoston päätös koskee olemassa olevan uoman (ojan) kunnostusojitusta ja vesien johtamista [REDACTED] kiinteistöllä olevaan noroon. Päätöksessä on huomioitu vesilain 2 luvun 11 §:n mukaisen poikkeuslupan hakeminen aluehallintovirastolta, jos vesien johtamisen takia olisi tarpeen suurentaa [REDACTED] kiinteistöllä olevaa luonnontilaista noroa/uomaa yläosastaan (määräys 7). Lupajaoston näkemyksen mukaan noron luonnontila ei vaaranna kunnostusojituksen vesien johtamisen takia. [REDACTED] kiinteistöllä on tehty lupajaoston päätöksen jälkeen vuonna 2019 avohakkuu, jossa puusto on poistettu ko. noron kummaltakin puolelta. Lausuntoon on liitetty ympäristönsuojelusihteerin 24.4.2020 ottamia kuvia. Avohakkuulla voi olla heikentäviä vaikutuksia noron luonnontilaan.

Päätöksessä on edellytetty toimenpiteitä kunnostusojituksesta mahdollisesti aiheutuvan kiintoaineen kulkeutumisen vähentämiseksi (määräykset 1, 4 ja 6).

Olemassa olevan uoman siivouskaivu myös [REDACTED] kiinteistöllä olisi tarpeen tilan metsäalueen kuivattamisen takia. Tilan omistajan ilmoituksen mukaan vettymishaittoja on ollut jo nykyisessä tilanteessa. [REDACTED] kiinteistön omistaja ei ole hakenut muutosta lupajaoston päätökseen.

Asian käsittelyn aikana ja valituksessa [REDACTED]-kiinteistön omistaja on tuonut esille, että [REDACTED]-kiinteistöllä olisi aiemmin tehty ojituksia, joihin ei ole haettu lupaa. Lupajaoston tiedossa ei ole, että [REDACTED]-kiinteistöllä olisi tehty sellaisia ojituksia, joista olisi tullut tehdä vesilain 5 luvun 6 §:n mukainen ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle.

Luvehiekantiellä on paannejäaongelma jo nykyisessä tilanteessa. Lupajaoston katselmuksessa arvioitiin, että paannejään muodostumisen estämiseksi tietä pitäisi korottaa ja rumpuja suurentaa. Kyse on merkittävästi siis tien rakenteeseen ja tierumpujen kokoon liittyvästä ongelmasta.

Luvehiekanojan uoman liettyminen hakijoiden kiinteistöllä johtuu osaltaan siitä, että Vattusaarentien kohdalla rumpu on liian ylhäällä. Asian korjaamiseksi hankkeeseen osallistuvien on edellytetty korjaavan tilanteen kustannuksellaan (määräys 5). Ojan perkaamisen ja rummun uusimisen takia Vattusaarentiellä kulkemisen estyminen on tämän hankkeen takia lyhytaikainen.

Ennen päätöksentekoa muistutuksissa ja maastokatselmuksella esitettyä vaihtoehtoista vesienjohtamisreittiä on selvitetty. Lieksan kaupungin kuntatekniikan kartoittajat tekivät korkomittaukset kunnostettavan uoman alku- ja loppupäästä sekä vaihtoehtoisen reitin ylimmästä kohdasta. Maveplan Oy:n selvityksen perusteella teknis-taloudellisesti paras vaihtoehto on toteuttaa olemassa olevan uoman kunnossapitokaivu lausunnossa esitetyn perustein.

Luvan hakijat ovat hakemuksessaan esittäneet, että kunnostus- ja rahoitussuunnitelma tehdään sitten, kun asia on ratkaistu. Lupajaoston päätöksessä on annettu määräys kunnostusohjelmasuunnitelman tekemisestä ja sen sisällöstä sekä toimittamisesta ympäristönsuojeluviranomaiselle ennen hankkeeseen ryhtymistä (määräys 6). Lupaviranomainen voi tarvittaessa tehdä vesilain 5 luvun 15 §:n perusteella muutoksia suunnitelmaan, jos ne ovat vesilain nojalla tarpeen.

Lupajaoston näkemyksen mukaan ojitusta koskeva erimielisyys olisi voitu ratkaista Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ojitustoimituslausunnosta 5.6.2018 poiketen vesilain 5 luvun 4 § kohdan 4 mukaisin perustein ojitustoimituksessa. Asian käsittelyn aikana tehtyjen maastokatselmusten ja karttatarkastelun perusteella hyödynsaajana olisi hakijoiden lisäksi myös [REDACTED] kiinteistö.

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on antamassaan vastineessa todennut, että vesilain 5 luvun 5 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ojitusta koskevan erimielisyyden, joka ei edellytä 3 §:n nojalla lupaa tai jota ei

käsitellä 4 §:n mukaan ojitustoimituksessa, ja joka aiheutuu mm. ojan tekemisestä toisen maalle, veden johtamisesta toisen maalla olevaan ojaan tai muusta vastaavasta syystä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan noron luonnontilaa ei vaaranneta, kun hankkeen toimenpiteet suoritetaan valituksenalaisessa päätöksessä annettujen määräyksien mukaisesti noron luonnontilaisen osuuden ulkopuolella. Hankkeen takia vesimäärä tai sen laatu eivät uomassa pysyvästi muutu. Vesimäärän mahdollisen lyhytaikaisen muutoksen ei vielä yksin katsota tässä tapauksessa muuttavan noron luonnontilaa. Hankkeella ei myöskään saa aiheuttaa kiintoainealumia haitallisessa määrin noroon tai Pieliseen, joten ojituksesta ei arvioida aiheutuvan vedenlaadun heikkenemistä myöskään rantavesistöön. Päätöksessä on määrätty [REDACTED] kiinteistölle maksettavista korvauksista. Kyseessä olevassa tapauksessa hanke ei näin ollen edellytä lupaa esimerkiksi vesilain 3 luvun 2 §:n 1 tai 2 momentin nojalla.

Asian käsittelyn aikana tehtyjen maastokatselmusten ja karttatarkastelun perusteella hyödynsaajana ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan voida pitää [REDACTED] kiinteistöä. Korkeustietojärjestelmästä tehtävien havaintojen perusteella vaikuttaa siltä, että [REDACTED] kiinteistön alueella tehtävät kaivuut eivät paranna kyseisen kiinteistön kuivatusolosuhteita, ottaen erityisesti huomioon nykyisen ojan kaivusvyöhyden. Vaikuttaa siltä, että [REDACTED] kiinteistöllä tehtävällä ojan syventämisellä parannetaan vain hakijoiden kiinteistöiltä ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]) tulevien vesien johtamista. [REDACTED] kiinteistön omistaja on myös kertonut, ettei hän hyödy kyseisestä ojituksesta. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan päätöksessä annettujen määräysten mukaisella ojituksella ei myöskään lisätä [REDACTED] kiinteistön vettymistä.

Jos asiaa käsiteltäisiin ojitustoimituksessa ja [REDACTED] kiinteistö katsottaisiin hyödynsaajaksi, se joutuisi osallistumaan muiden kiinteistöjen hyväksi tehtävien toimenpiteiden maksajaksi. Vaikka kiinteistön katsottaisiinkin ELY-keskuksen näkemyksen vastaisesti saavan ojituksesta jotain hyötyä, hakijat eivät ole vaatineet [REDACTED] kiinteistöä osallistumaan kunnostusojituksesta aiheutuviin kustannuksiin, jolloin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on käsiteltävä asia. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan oikea viranomainen on käsitellyt asian asiaa koskevien säännöksiin mukaisesti.

Alueella on lähteitä ja on todennäköistä, että norossa virtaa vettä myös talvisin. Valokuvien perusteella voidaan arvioida, että nykyinen Luvehiekantiellä oleva rumpuputki on mitoitettu liian pieneksi ja se padottaa ainakin kevättulvien aikaan ja mahdollisesti jo ennen niitä, kun Pielinen on jäässä.

[REDACTED] omasta puolestaan ja Vattusaarentien osakkaiden puolesta on antamassaan vastineessa todennut, että ojankaivuusta ei ole esitetty mitään suunnitelmaa tien osakkaille. Oja on nykyisen kaivannon mukaan tällä hetkellä 3,2 metriä syvä. Vesien laskemisen kannalta ojaa pitäisi syventää noin kaksi metriä. Kaivettava maa-aines on savipitoista, joten massanvaihdot tulisi

suorittaa ojan molemmille rintaauksille. Arvioitu massan vaihtoalue on noin 12 metriä molempiin suuntiin tien alittavan rummun päistä sortumisvaaran takia. Tien alittavan rumpuputken halkaisija on 1 metri. Tiellä on raskasta liikennettä kesäasuntojen jäte- ja lokahuollon takia.

Valumavesien johtaminen vesistöön olisi mahdollista toista reittiä maanomistajan oman maa-alueen läpi. Lisäksi luonnollinen kallistuma maanpinnoissa on maanomistajan omalla maalla sijaitsevaa toista vesistön laskuojaa myöden vesistöön. Tällöin hänen maillaan olevaan tiehen jouduttaisiin asentamaan rumpuputki, jota ei ole tehty tien rakentamisen yhteydessä. Aiemmin valumavedet on ennen tien tekoa ohjattu toista reittiä vesistöön.

Valuma-alueen suuruus on noin 80 hehtaaria. Kartasta mitaten Hovilanvaaran päältä on noin 730 metriä valuma-alueelle ja korkeusero on 35 metriä. Hovilanvaaran rinne on suurelta osalta kalliota, jolloin vesi ei imeydy maaperään vaan ohjautuu suoraan valuma-alueelle muodostaen lisäkuormitusta valuma-alueelle. Saaren pituussuunnassa mitattuna, Hovilanvaaran rinne on pituudeltaan noin 1,1 km. Edellä mainitut seikat huomioon ottaen valumavesialueet on huomioitu väärin.

Jos Vattusaarentie joudutaan kaivamaan auki, tulisi ojan kaivajan vastata 1) tien alittavan rummun kunnossapitotöistä, 2) ojan mahdollisesti tielle aiheuttavista korjaustoimenpiteistä niin kauan kuin oja aiheuttaa vauriota tielle ja 3) yli 2 metriä syvän ojan kohdalle tehtävistä kaiteista, joiden korkeus on vähintään 1 metri.

Virtaavan veden määrä on todella suuri. Keväisin vedenpinnan taso nousee Vattusaarentien pinnan tasolle. Myös suurempien sateiden aikana, vesi nousee toisinaan samalle tasolle.

Olisi syytä arvioida valuma-alueen suuruus. Lisäksi olisi syytä arvioida vesien purkauspaikka toisen maanomistajan alueelle. Suunnitelman mukaan kaivannon vedet ohjautuisivat pienemään ojaan ja aiheuttaisivat näin ollen alapuoliselle, luonnonvaraiselle pienelle puroille vahinkoa. Jos vedet tullaan ohjaamaan tätä reittiä vesistöön, tulisi olla valuma-alueen alapuolella olevien maanomistajien hyväksyntä ojitukselle.

Ojan louhintatyöstä aiheutuu haittaa. Vattusaarentien päässä on 3 porakaivoa. Kaivot sijaitsevat noin 100 metrin päässä louhittavasta ojasta. Alueen kallio on rakenteeltaan halkeilevaa ja näin ollen louhinta vaarantaa kaivojen juomakelpoisen juomaveden.

Edellä mainittuihin seikkoihin vedoten hakemusta ei tulisi hyväksyä.

Luvehiekantien osakkaat [REDACTED] ja [REDACTED], [REDACTED] ja [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ja [REDACTED] eivät ole antamassaan vastineessa hyväksyneet valituksenalaisen päätöksen mukaista ojitusratkaisua ja pyytäneet kiinnittämään vielä erityistä huomiota seuraaviin seikkoihin:

Luvehiekanojan säilyminen luonnon norona vaarantuu vesimäärän lisääntymisen myötä varsinkin keväisin, kun vesimäärät ovat moninkertaiset ja ne valuvat nopeasti peratessa uomassa järveen tuoden mukanaan suuren määrän humusta, joka rehevöittää jo ennestään kuormitettua lahden poukamaa, jossa matalasta vedenkorkeudesta johtuen veden vaihtuma on vähäistä.

Yleinen ja laajasti hyväksytty perusajatus maaseudun asukkaiden keskuudessa on ihmisten samanvertaisuus ja hyväksyntä siitä, että ensin katsotaan omat mahdollisuudet toteuttaa omia hankkeita siten, että ne eivät kohdistu toisen omaisuuteen.

Kustannuslaskelmat eivät perustu todellisiin kokonaiskustannuksiin. Nykyistä ojalinjaa edullisempi vaihtoehto on tehdä oja suoraan Raatovaaran vierestä järveen ja jossa aiemmin ollut oja on peitetty siihen tehdyn tien alle. Kustannus on laskettu metrikustannuksena ja se ei kerro totuutta kokonaiskustannuksista. Kartoitus selvityksen 25.9.2018 mukaan korkoero ojan vesipinnan ja korkeimman kaivettavan kohdan välillä on vain 1,40 m Raatovaaran suunnan ojaratkaisussa. Tämä on oikea ojan suunta niin hakijoiden ja kuin myös kaikkien ranta-asukkaiden näkökulmasta kustannukset ja luontovaikutuksetkin huomioiden.

Vastineenantajat ovat lisäksi huolestuneita luontoarvojen säilymisen puolesta nyt ja tuleville sukupolville.

■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ ja ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ sekä ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ ja ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ ovat antamassaan vastineessa todenneet, että suunnitelma ojankaivusta tehdään kun päätös on lainvoimainen.

Vattusaarentien rummun koko on nyt 400 mm eikä 1 m kuten ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ esittää kirjeessään. Maveplan Oy on suositellut raportissaan d=400 mm rumpua.

Vastineenantajat ovat yhtyneet Lieksan kaupunginhallituksen lupajaoston lausuntoon ja ELY-keskuksen vastineeseen.

Maanmittauslaitokselle suoritetun tarkastuksen mukaan Vattusaarentielle ei ole perustettu tiekuntaa. ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ ei ole tieosakas, tieoikeus on hänen vaimonsa omistamalla kiinteistöllä eikä näin ollen ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ voi lausua mitään Vattusaarentien puolesta.

Kiinteistöjen ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ ja ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ omistajia ei ole kutsuttu ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ toimesta kokoukseen, jossa käsiteltiin tienpitoon liittyviä asioita Vattusaarentiellä. ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ ja ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ kiinteistöjen omistajat olisivat tieosakkaita, jos tiekunta olisi perustettu tai olisi kyseessä järjestäytymätön tiekunta. ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ ja ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■-kiinteistöillä on molemmilla tieoikeus Vattusaarentiehen.

Yhteisellä päätöksellä ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■, ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■, ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ ovat luvanneet tehdä maksutta nykyisen rummun oikaisun ja asentamisen oikeaan syvyyteen ojan aukaisun yhteydessä.

Rummun asentaminen vie noin 3 tuntia, kun se hyvin valmistellaan. Rummun kallistuksen kääntäminen virtaussuunnan mukaisesti tehdään sellaisena ajankohtana, kun liikenne loma-asunnoille on vähäistä.

Vaatus lisätä kuluja tienpidosta ojan aukaisusta johtuen on kohtuutonta. Vastineen antajat ovat vaatineet, että Vattusaarentien käyttäjät osallistuvat yksityistielain mukaan kaikkiin uusiin toimenpiteisiin ja kuluihin. [REDACTED] [REDACTED] esittämät vaatimukset, muun muassa kaiteiden ja rummun suurentaminen, ovat yksityisistä teistä annetun lain mukaisesti jaettavia kuluja tiekunnan osakkaiden kesken.

Mikäli tiekunta perustettaisiin [REDACTED] ja [REDACTED] [REDACTED] kiinteistöjen omistajilla olisi suvereeni oikeus käyttää Vattusaarentietä ja myös huolehtia tien kunnossapidosta parhaalla mahdollisella tavalla.

Ojan louhintatyö on pienimuotoista louhintaa ja se tullaan suorittamaan ammattilaisten tekemänä.

Vastineen antajat ovat vaatineet oikeudenkäyntikulut ja viranomaiskulut valittajien maksettavaksi.

[REDACTED] *Hattusaaren kalaveden osakaskunnalle* [REDACTED] sekä [REDACTED] ja [REDACTED] on varattu tilaisuus vastineen antamiseen. Vastineita ei ole annettu.

[REDACTED] *omasta puolestaan ja* [REDACTED] *kuolinpesän osakkaana,* [REDACTED] ja [REDACTED] *kuolinpesän osakkaina,* [REDACTED] ja [REDACTED] ovat antamassaan vastaselityksessä pitäytyneet edelleen valituksessaan ja korostaneet sitä, että kunnostusojitus vaarantaa luonnontilaisen noron. Kunnostusojitus voi niin ikään aiheuttaa pilaantumista sekä muuttaa veden mukana kulkeutuvien aineiden myötä sekä vesistöä että ranta-alueita. Mahdollinen ranta-alueen rehevöityminen vähentäisi merkittävästi ympäristön viihtyisyyttä. Ympäristölle aiheutuva vahinko olisi erityisen huomattava, mikäli Luvehiekan luonnonhiekkaranta muuttuu mutapohjaiseksi johdettavan veden mukana matalaan lahteen kulkeutuvien aineiden myötä.

Tässä tapauksessa kunnostusojitus ei ole tarpeen alueen tarkoituksenmukaista kuivattamista varten, koska kuivatus on mahdollista tehdä hakijoiden omaa maata käyttämällä. Arvioinnissa ylipäänsä tulisi ottaa huomioon se, että hakijoiden mittava kuivaustarve tekee ojasta läpi kulkevan vesimäärän niin suureksi, ettei luonnontilainen noro tule sitä vetämään. Hankkeen toteuttaminen edellyttäisi toista ojaa. Hakijat saisivat maansa kuivatetuiksi tarkoituksenmukaisimmin siten, että kunnostavat omilla maillaan olevat vanhat ojat, joiden on annettu umpeutua, sekä rakentavat uuden ojan omille maille. Nämä ojat riittäisivät kattamaan hakijoiden kuivautustarpeen ja tasaisivat kevään vesimäärän tulvahuippuja. Lähtökohdaksi tulee ottaa se, että kun kuivatustarpeeseen vastaaminen on mahdollista hakijoiden omia maita hyväksi käyttämällä, haittaa aiheuttavaa ojitusta ei tule toteuttaa toisten mailla.

Mikäli ojitus toteutuisi, sen toteuttamiselle tulisi asettaa lisäedellytyksiä. Ennen työn aloittamista Vattusaarentien rummusta tulisi esittää suunnitelma, ja risupatoja yms. ei saisi tehdä lähemmäksi kuin 30 metrin päähän [REDACTED]-kiinteistön rajasta. Lisäksi ojasta tulisi määrätä otettavaksi vesinäytteet säännöllisesti ainakin kahdesti vuodessa, jotta voitaisiin varmistua siitä, että järveen lasketaan vain saasteetonta vettä. Näin pystyttäisiin turvaamaan noron luonnontilan säilymistä sekä vesistöä.

ELY-keskus on lausunnossaan lähtenyt siitä, ettei vesimäärä tai sen laatu uomassa pysyvästi muutu. Lausunnossa ei ole otettu huomioon valuma-alueen kokoa, eikä valuma-alueesta ole tehty selvitystä. Vattusaarentien tiekunnan vastineessa on kuvattu valuma-aluetta ja korkeuseroja, jotka tulisi ottaa arvioinnissa huomioon. Lisäksi on todettu, että alueen maaperä on enimmäkseen kalliota, soraa, hiekkaa ja kivikkoa, johon vesi ei imeydy kuten savimaahan.

ELY-keskuksen lausunnossa on todettu, ettei hankkeella saa aiheuttaa kiintoainevalumia haitallisessa määrin noroon tai Pieliseen, joten vedenlaadun heikkenemistä ei arvioida aiheutuvan myöskään rantavesistöön. Valittajat ovat huolissaan siitä, että hanke joka tapauksessa aiheuttaisi mainittuja kiintoainevalumia ja vedenlaadun heikkenemistä. On esimerkiksi olemassa riski siitä, että [REDACTED] ja [REDACTED]-kiinteistöjen matkailuyrittäjien toiminta muuttuu siten, että kuormitusta aiheutuu myöhemmin nykytilannetta enemmän.

ELY-keskuksen lausunnon toteamus, että [REDACTED]-kiinteistö ei ole hyödynsaaja, pitää paikkansa. Sen sijaan valittajien näkemyksen mukaan kiinteistölle todennäköisesti aiheutuu vettymistä. Sekä [REDACTED]-kiinteistön että Vattusaarentien osalta vettymisvaara on ilmeinen. Mahdollinen tulva ja vettyminen estäisivät tien käytön, ja metsäalueen lisääntyvä kostuminen vaikuttaisi todennäköisesti haitallisesti puuston kasvuun. Myös itse kunnostustyö tulisi estämään tien käyttämisen, mistä aiheutuu haittaa.

Lieksan kaupunginhallituksen lupajaoston vastineesta poiketen nyt kyseessä olevalla hankkeella ei ole yli kolmea hyödynsaajaa. Hankkeella on kolme hyödynsaajakiinteistöä, kun taas hankkeesta kärsivät kaikki muut Luvehiekantien ja Vattusaarentien varrella asuvat. Mikäli hankkeesta aiheutuu haittaa ympäristölle esimerkiksi vesistön pilaantumisen muodossa, ojituksesta syntyvä haitta ulottuu seuraaviin sukupolviin asti. Tämänkaltaisessa tilanteessa ojituksesta välttämättä aiheutuva mittava haitta, jonka lisäksi mahdollisesti aiheutuu ympäristöhaittaa, on vahva peruste sille, että hakijoiden tarvitsema kuivattaminen suoritetaan heidän omia maitaan hyödyntäen. Tällä tavoin välttyttäisiin sekä muille kiinteistöille että teille aiheutuvilta vahingoilta ja luonnontilaisen noron vaarantamiselta.

[REDACTED]-kiinteistön avohakkuu ei liittynyt nyt käsiteltävänä olevaan asiaan, ja oletettavasti hakkuu on tehty säädösten mukaisesti. Hakkuuta edeltänyt metsäkauppa on tehty ennen tämän ojitusasian ajankohtaistumista.

Määräyksissä on edellytetty toimenpiteitä kiintoaineen kulkeutumisen vähentämiseksi, mutta mainitut toimenpiteet eivät ole riittäviä. Paannejääongelman osalta rumpuihin liittyvät toimenpiteet eivät ole vaikutuksellisia, koska runsaslumisten talvien jälkeen norosta valuvat vedet ovat erityisen runsaat. Mikäli tietä korotettaisiin, sora huuhtoutuisi keväisin järveen. Rumpuputki ei tule estämään sitä, että sulamisvesi virtaa Hovilanvaaralta ojaa pitkin noroon ja Luvehiekkaan. Tällöin tieyhteys Luvehiekantien päässä oleviin [REDACTED]-, [REDACTED]- ja [REDACTED]-kiinteistöihin tulee katkeamaan. Esitetyt valokuvat eivät anna tilanteesta oikeaa kuvaa, koska ne on otettu siihen aikaan, kun noro on ollut lähes kuivillaan.

Lieksan kaupungin kuntatekniikan kartoittajat tekivät korkomittauksia, mutta korkomittaus oli suurpiirteinen. Korkomittaukset tehtiin vain reitin alku- ja loppupäästä. Korkomerkinnät tulisi tässä tapauksessa tehdä lähemmäs toisiaan noin 30 metrin välein, jotta alueesta saisi riittävän kattavan kuvan.

Hakijoiden vastineeseen on todettu, että Vattusaarentien käyttäjäkiinteistöjen lokasäiliöt sijaitsevat kullakin tontilla. Säiliöt tyhjennetään kolme kertaa vuodessa: kun tie on jäässä, kesällä sekä syksyllä ennen syyssateita. Loka-auton säiliö painaa valittajien käsityksen mukaan noin 30 tonnia, kun vaunu on täynnä.

Vattusaarentielle ei ole perustettu tiekuntaa vaan tien hallinnosta on sovittu osakkaiden kesken. [REDACTED] on teettänyt ko. tien ja hänet on valtuutettu tiekunnan osakkaiden puolesta hoitamaan tiehen liittyviä asioita. [REDACTED] on valtuutuksen nojalla toimittanut vastineen Vattusaarentien osakkaiden puolesta. Vastaselitykseen on liitetty [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ja [REDACTED] antamat valtakirjat. [REDACTED]-kiinteistön omistajat eivät ole antaneet [REDACTED] [REDACTED] valtuutusta, mutta eivät toisaalta myöskään ole ottaneet yhteyttä tieasioihin liittyen tai osallistuneet kustannuksiin. [REDACTED] ei tiettävästi ole tieoikeutta.

Hakijoiden vaatimus siitä, että Vattusaarentien käyttäjät osallistuisivat ojitukseen liittyviin kustannuksiin, on kohtuuton ja perusteeton. Vattusaarentien käyttäjät eivät ole päättäneet toimenpiteistä eivätkä niistä hyödy vaan toimenpiteiden tarve johtuu hakijoiden tarkoituksia palvelevasta ojituksesta. [REDACTED] ja [REDACTED]-kiinteistöillä ei luonnollisesti ole suvereenia oikeutta tien käyttämiseen.

Muutoksenhakijat ovat vastustaneet vaatimusta oikeudenkäyntikulujen ja viranomaiskulujen korvaamisesta.

[REDACTED] ei omista kiinteistöä [REDACTED] vaan sen omistaa hänen aviopuolisonsa [REDACTED]. [REDACTED] on valtuuttanut [REDACTED] hoitamaan Vattusaarentiehen liittyviä asioita puolestaan. [REDACTED] on teettänyt Vattusaarentien sekä käyttänyt sitä ja mainittua kiinteistöä vuodesta 1993 lähtien.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus hylkää valituksen.
2. Hallinto-oikeus hylkää [REDACTED] muutoksenhakijakumppaneineen vaatimuksen oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Hallinto-oikeus jättää tutkimatta [REDACTED] asiakumppaneineen vastineessa esitetyn vaatimuksen viranomaiskulujen korvaamisesta. Hallinto-oikeus hylkää [REDACTED] asiakumppaneineen vaatimuksen oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Perustelut

1. Pääasia

Sovellettavat oikeusohjeet

Vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan vesitaloushankkeella on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos:

- 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyttä;
- 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista;
- 3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä tai kulttuuriarvoja taikka vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön;
- 4) aiheuttaa vaaraa terveydelle;
- 5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä;
- 6) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa kalastukselle tai kalakannoille;
- 7) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vesiliikenteelle tai puutavaran uitolle;
- 8) vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen; tai
- 9) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua.

Saman pykälän 2 momentin mukaan vesitaloushankkeella on lisäksi oltava lupaviranomaisen lupa, jos 1 momentissa tarkoitettu muutos aiheuttaa edunmenetystä toisen vesialueelle, kalastukselle, veden saannille, maalle, kiinteistölle tai muulle omaisuudelle. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos edunmenetys aiheutuu ainoastaan yksityiselle edulle ja edunhaltija on antanut hankkeeseen kirjallisen suostumuksensa.

Lupaviranomaisen lupa tarvitaan myös:

- 1) sellaiseen noron tai ojan taikka sen vedenjuoksun muuttamiseen, josta aiheutuu vahinkoa toisen maalle, jos asianomainen ei ole antanut tähän suostumustaan eikä kyse ole 5 luvussa tarkoitettusta ojituksesta;
- 2) sellaiseen vesialueelle tehtävän rakennelman käyttöön, josta aiheutuu

häiriötä toisen kiinteistön käytölle eikä asianomainen ole antanut tähän suostumustaan.

Lupa tarvitaan myös luvan saaneen vesitaloushankkeen muuttamiseen, jos muutos loukkaa 1–3 momentissa tarkoitettulla tavalla yleisiä tai yksityisiä etuja.

Vesilain 5 luvun 3 §:n mukaan ojituksella sekä ojan käyttämisellä ja kunnossapidolla on oltava tämän lain mukainen lupaviranomaisen lupa, jos se voi aiheuttaa 1) ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella; tai (27.6.2014/531) 2) 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja seurauksia, jollei kysymys ole yksinomaan puroon yläpuolisella alueella suoritettavan ojituksen aiheuttamasta puroon virtaaman muuttumisesta.

Vesilain 5 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ojitusta koskevan erimielisyyden, joka ei edellytä 3 §:n nojalla lupaa tai jota ei käsitellä 4 §:n mukaan ojitustoimituksessa, ja joka aiheutuu:

- 1) ojan tekemisestä toisen maalle tai toisen yksityisen tien poikki;
- 2) ojan suunnan muuttamisesta;
- 3) veden johtamisesta toisen maalla olevaan ojaan tai puroon; tai
- 4) muusta vastaavasta syystä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan erimielisyyttä koskevan asian käsittelyyn sovelletaan soveltuvien osin, mitä 11 luvussa säädetään hakemusmenettelystä.

Vesilain 5 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee ojitusta koskevan erimielisyyden, joka ei edellytä 3 §:n nojalla lupaa tai jota ei käsitellä 4 §:n mukaan ojitustoimituksessa, ja joka aiheutuu:

- 1) ojan tekemisestä toisen maalle tai toisen yksityisen tien poikki;
- 2) ojan suunnan muuttamisesta;
- 3) veden johtamisesta toisen maalla olevaan ojaan tai puroon; tai
- 4) muusta vastaavasta syystä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan erimielisyyttä koskevan asian käsittelyyn sovelletaan soveltuvien osin, mitä 11 luvussa säädetään hakemusmenettelystä.

Vesilain 5 luvun 9 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan jos ojittamisesta toisen alueella ei sovita, hyödynsaajalle voidaan antaa oikeus johtaa vettä toisen ojaan.

Saman pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus voidaan antaa, jos se on tarpeen alueen tarkoituksenmukaista kuivattamista varten tai 7 §:n 1 momentissa tarkoitettujen seurauksien estämiseksi. Oikeus johtaa vettä toisen putkiojaan voidaan antaa vain, jos veden johtaminen pois muutoin ei ole mahdollista ilman kohtuuttomia kustannuksia. Oikeuden antamisesta päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, ellei ojitusta edellytä lupaviranomaisen lupaa tai ojitustoimituksen päätöstä.

Vesilain 5 luvun 15 §:n 1 momentin mukaan ojitussuunnitelma on laadittava, jos ojitus edellyttää lupaviranomaisen lupaa, ojitustoimituksessa annettua päätöstä tai asian laatu tai laajuus sitä muutoin edellyttää.

Asiassa saatu selvitys

Asian aiempi käsittely elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksessa

Kiinteistöjen [REDACTED], [REDACTED] ja [REDACTED] omistajat ovat tehneet 10.11.2017 Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukseen ojitustoimitushakemuksen. Hakemuksessa on kyse Luvehiekanojan aukaisusta tulva-alueen poistamiseksi tai pienentämiseksi.

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) on 23.5.2018 käynyt maastokatselmuksella kohteessa. Käynnin perusteella on todettu, että uomaa on aiemmin syvennetty ja kunnostettu kiinteistöillä [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] sekä [REDACTED]. Kiinteistöjen [REDACTED] ja [REDACTED] välissä uoma alkaa vaiheittain muuttua luonnontilaisen kaltaiseksi. Kiinteistöllä [REDACTED] uoma on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen luonnontilainen noro. ELY-keskus on 5.6.2018 antamassaan lausunnossa muun muassa todennut, että suunnitellulla ojitusalueella uoma ei ole luonnontilainen eikä luonnontilaisen kaltainen, joten suunniteltu ojitus on mahdollista tehdä ilman aluehallintoviraston poikkeuslupaa. Vesien johtaminen luonnontilaiseen osaan tulee toteuttaa siten, että toimenpiteestä ei aiheudu vesilain 3 luvun 2 §:n mukaisia haitallisia vaikutuksia esimerkiksi rakentamalla vesiensuojelurakenteita ojitusalueelle. Lisäksi ELY-keskus on todennut, että ojitustoimitus on vesilain 5 luvun 4 §:n 1 momentin kohdan 4 perusteella tarpeen, mikäli ojituksen hyödynsaajat eivät voi sopia yhteisestä ojituksesta. Maastokatselmuksen ja [REDACTED] esittämien tietojen perusteella [REDACTED] kiinteistölle ei saada hyötyä haetusta ojituksesta. Tässä tapauksessa kaikki tiedossa olevat hyödynsaajat ovat sopineet ojituksesta. Kiinteistön [REDACTED] ei ole antanut suostumustaan kiinteistöllään tapahtuvaan ojitukseen, mutta ojituksen hyödynsaajat voivat saattaa asian vesilain 5 luvun 5 §:n mukaisesti Lieksan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltäväksi.

Hakemus

Kiinteistöjen [REDACTED], [REDACTED] ja [REDACTED] omistajat ovat 10.8.2018 hakeneet kunnalta lupaa olemassa olevan uoman avaamiseen ja vesien johtamiseen [REDACTED] ja [REDACTED] kiinteistöjen kautta Pieliseen. Hakemuksen mukaan toimenpiteen tarkoituksena on aukaista Luvehiekanoja Pielisen rantaan asti. Hakemusta on myöhemmin tarkennettu siten, että ojan kunnostus koskee vain kiinteistöillä [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ja [REDACTED] olevaa uomaa. Kiinteistöllä [REDACTED] sijaitsevaa luonnontilaista osuutta uomasta ei kunnosteta.

Uoman kunnostuksen tarkoituksena on kiinteistöjen [REDACTED] ja [REDACTED] vettymishaitan poistaminen. Ojaa on kunnostettu aikaisemmin, mutta vettä ei ole saatu lähtemään riittävästi kallioselänten takia eikä ojaa ole saatu kunnostettua koko matkalta. Oja on tukkeutunut alajuoksulta. Kiinteistöltä [REDACTED] Pielisen rantaan johtava Raatovaarantie jää veden alle ja on pehmentynyt. Metsän kasvu on hidastunut tilojen alueella. Kiinteistöllä [REDACTED] veden korkeus haittaa kiinteistön käyttöä, muun muassa saunalle pääsyä. Käyttövesikaivo jää veden saartamaksi, jolloin sen huolto ja ylläpitotoimet ovat mahdottomia suorittaa. Hakemuksen mukaan ojan suunta säilyy ennallaan eikä kunnostus lisää vesien määrää. Tarkempi suunnitelma teetetään ammattilaisella.

Katselmukset ja korkomittaus

Lieksan kaupungin lupajaosto on 12.9.2018 tehnyt katselmuksen Luvehiekanojalle. Katselmusmuistion mukaan Raatovaaran kaakkoiseteläpuolella olevan Raatovaarantien kohdalla vesi seisoi ojassa. Raatovaaran eteläpuolella alimman kohdan arvioitiin olevan kiinteistöllä [REDACTED]. Vattusaarentien pohjoispuolella ojassa oli korkeampi kohta, joka oli kuiva. Luvehiekantien kohdalla Pielisen rannassa oja oli kuiva. Katselmuksen perusteella on todettu, että vaihtoehtoisen vesienjohtamisreitin selvittämiseksi on tarpeen tehdä korkomittaukset. Katselmuksella kiinteistön [REDACTED] edustaja on esittänyt kiinteistöjen [REDACTED], [REDACTED] ja [REDACTED] ojista kartan, johon oli lisätty ojat, jotka eivät näy kiinteistötietopalvelun kartassa.

Lieksan kaupungin kuntatekniikan liikelaitoksen paikkatietoyksikön kartoittajat ovat tehneet 25.9.2018 korkomittaukset alueella. Mittausten perusteella uoman alkupäässä, [REDACTED] ja [REDACTED] kiinteistöjen rajalla, korkotaso on +111,0 m (N2000). Korkotaso laskee kohti Vattusaarentietä tasoon 110,70 m ja siitä edelleen kiinteistöjen [REDACTED] ja [REDACTED] rajalla tasoon 109,20 m. Vaihtoehtoisen reitin korkein taso on +112,5 m Raatovaaran kaakkoispuolella.

Maveplan Oy on 27.11.2018 suorittanut Luvehiekanojalla katselmuksen, jossa on tarkasteltu nykyisen ja vaihtoehtoisen vedenjohtamisreitin teknistaloudellista toteuttamismahdollisuutta. Selvityksen mukaan Luvehiekanojan kokonaispituus on 975 m, josta sen alajuoksulla on noin 235 m matkalla luonnontilaista uomaa. Uomaa on tarkoitus kunnostaa yläjuoksulta noin 740 m. Kiinteistön [REDACTED] alueella olisi tarpeen uoman siivouskaivu, muulla osuudella uoman perkaus. Katselmuksella tehtyjen havaintojen mukaan [REDACTED]-kiinteistön alueella vesi seisoo monin paikoin. Vattusaarentien ja uoman yläjuoksun välisellä alueella on kasvillisuutta merkinä uoman liettymisestä. Vattusaarentien tierumpu on kallellaan väärään suuntaan ja noin 30 cm liian korkealla. Myös Raatovaarantien itäpuolella oleva rumpu on liian ylhäällä noin 50-60 cm.

Katselmuksella on selvitetty vaihtoehtoista reittiä, joka kulkee kiinteistön [REDACTED] alueella Raatovaaran itä-eteläpuolelta. Arvion mukaan uoma olisi syvimmillään noin 3 metriä ja leveydeltään 8-12 metriä. Alueella on kivisyyttä ja mahdollisesti myös kalliota. Kaivumassojen määrä olisi huomattavasti

suurempi kuin vanhan uoman kunnostuskaivuu. Syvä ja leveä uoma edellyttää lisäksi suurempaa kunnossapitoa. Toinen vaihtoehtoinen reitti Partasenlahden suuntaan on teknistaloudellisesti poissuljettu maaston suurten korkeusolosuhteiden vuoksi.

Selvityksen perusteella paras vaihtoehto olisi toteuttaa olemassa olevan uoman kunnossapitokaivuu. Sen kustannus on arviolta 6-8 euroa/m ilman mahdollista louhintaa ja uoman vahvistamista. Uuden reitin kustannus on arviolta 15-20 euroa/m ilman mahdollista louhintaa ja uoman vahvistamista. Kustannuksiin on laskettu työn suunnittelu, raivaus, kaivu ja rummut.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Hanke ja sen vaikutukset, toimivaltainen viranomainen

Vesilain 5 luvun 3 §:n mukaan ojituksella sekä ojan käyttämisellä ja kunnossapidolla on oltava tämän lain mukainen lupaviranomaisen lupa, jos se voi aiheuttaa ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella tai 3 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja seurauksia, jollei kysymys ole yksinomaan puron yläpuolisella alueella suoritettavan ojituksen aiheuttamasta puron virtaaman muuttumisesta.

Asiassa saadun selvityksen perusteella kiinteistöillä [REDACTED], [REDACTED] ja [REDACTED] on vettymishaittaa. Haitta johtuu siitä, että alueiden kuivatusvedet eivät johdu pois kiinteistöiltä olemassa olevan uoman, Luvehiekanojan, umpeenkasvun ja liettymisen takia. Kiinteistöillä [REDACTED] on myös vettymistä. Kiinteistöjen [REDACTED], [REDACTED] ja [REDACTED] omistajat ovat sopineet Luvehiekanojan kunnostamisesta siltä osin, kun se ei ole luonnontilainen noro. Luvehiekanoja ei palvele kiinteistön [REDACTED] omistajan mukaan kiinteistön kuivatustarvetta, eikä kiinteistön omistaja ole antanut lupaa Luvehiekanojan kunnostamiseen alueellaan.

Kyseessä on olemassa olevan ojan kunnostaminen, jonka yhteydessä valuma-alueessa ei tapahdu muutosta. Näin ollen vesimäärä tai veden laatu ojassa ei muutu nykyisestä, eikä veden laatua ole sen takia tarpeen tarkkailla vesinäytteillä. Ojan kunnostuksen yhteydessä kiintoaines samentaa vettä hetkellisesti, myös virtaamassa voi olla hetkellisiä muutoksia. Määräyksen 1 mukaan kunnostus on tehtävä mahdollisimman kuivaan aikaan ja määräyksen 4 mukaan kiintoaineksen kulkeutumisen estämiseksi uomaan on tehtävä lietekuoppia ja risupatoja.

Luonnontilan muutoksella tarkoitetaan yleisesti tilannetta, jossa alueen olennaiset ominaispiirteet muuttuvat muokkauksen seurauksena. Vesilaisissa muutosten katsotaan olevan lähinnä fyysisiä ja kohdistuvan uomaan. Hallinto-oikeus toteaa, että kunnostuksen aikainen veden samentuminen tai hetkellinen virtaaman lisääntyminen ei ole sellainen muutos, joka vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoittamalla tavalla vaarantaa noron tai järven luonnontilan. Edellä mainittu huomioon ottaen ei ole oletettavissa, että ojan kunnostaminen muuttaa vesistöä ja rantaa. Luvan tarve ei siten määräydy vesilain 5 luvun 3 §:n kohdan 2 vaikutusperusteilla.

Hallinto-oikeus toteaa, että oja tarvitsee ensisijaisesti kunnossapitoa. Kyseessä on vesilain 5 luvun 5 §:n ja 9 §:n mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluva ojitusasia.

Selvyyden vuoksi hallinto-oikeus toteaa, että [REDACTED]-tilalla mahdollisesti tehtyjä lisäojituksia ei käsitellä tämän asian yhteydessä.

Vaihtoehtoinen kuivatusreitti

Vesilain 2 luvun 7 §:n mukaan vesitaloushanke on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta, jos hankkeen tai käytön tarkoitus voidaan saavuttaa ilman kustannusten kohtuutonta lisääntymistä kokonaiskustannuksiin ja aiheutettavaan vahingolliseen seuraukseen verrattuna.

Hakemuksen käsittelyn aikana lupajaosto on tehnyt maastokatselmuksen, kartoittajat ovat mitanneet ojan korkotasoja ja Maveplan Oy on selvittänyt muun muassa nykyisen ja vaihtoehtoisen reitin toteuttamista ja kustannuksia. Asiassa saadun selvityksen perusteella hallinto-oikeus toteaa, että vaihtoehtoista reittiä on selvitetty riittävällä tavalla. Kun otetaan huomioon nykyisen ojan virtaussuunta ja korkeuserot sekä esitetty toteutus suunnitelma voidaan ojan kunnostamista pitää vesilain 2 luvun 7 §:n mukainen haittojen minimoinnin periaate huomioon ottaen toteuttamiskelpoisimpana vaihtoehtona.

Vetymishaitta ja Luvehiekantien käyttö

Saadun selvityksen perusteella Luvehiekantie on kiinteistön [REDACTED] alueella vettynyt. Sekä tiealueelle että metsään muodostuu muun muassa asiakirjoissa esitettyjen valokuvien perusteella paannejäälake keväällä estäen tien käytön. Luvehiekantien alittavat kaksi eri korossa olevaa rumpua eivät ole riittäviä johtamaan vesiä pois alueelta. Kiinteistöllä [REDACTED] on jo todettu vetymishaittaa. Kyseessä oleva suunniteltu ojitus ei koske kiinteistöjä [REDACTED] ja [REDACTED]. Ojan kunnostus loppuu kiinteistöjen [REDACTED] ja [REDACTED] rajalle, josta uoma jatkaa luonnontilaisena kiinteistön [REDACTED] läpi. Suunniteltu ojan kunnostus ei lisää Luvehiekantien alittavan rummun kohdalle tulevaa vesimäärää, eikä vaikuta olemassa olevaan tilanteeseen. Veden virtausta padottavan rummun korjausta ei näin ollen ole tullut käsitellä tämän asian yhteydessä.

Vattusaarentien käyttö

Vattusaarentien käyttö estyy rummun rakentamisen ajaksi. Määräyksen 5 mukaan rummun asentamisesta on ilmoitettava etukäteen Vattusaarentien yhteyshenkilölle. Saadun selvityksen perusteella rummun kokoa ei ole tarpeen suurentaa, mutta rummun korjaaminen on tarpeen vesien pois johtamiseksi. Lyhytkestoista rakentamisen aikaista tien käytön estymistä ei voi pitää merkittävänä haittana tien käyttäjille. Rummun korjaaminen estää alueen vettymistä jatkossa, eikä tien käytölle muuna aikana näin ollen ole haittaa vesien johtamisesta. Muuhun kuin rummun rakentamisaikaan kohdistuvia

Vattusaarentien käyttöä ja kunnossapitoa koskevia Vattusaarentien osakkaiden vastineessa esille tuotuja kysymyksiä ei voida ratkaista tämän vesilain mukaisen ojitusasian yhteydessä.

Siltä osin kuin [REDACTED] asiakumppaneineen vastineessa on kiistetty [REDACTED] oikeus antaa vastine Vattusaarentien osakkaiden puolesta, hallinto-oikeus toteaa, että [REDACTED] vastaselityksensä yhteydessä toimittamien valtakirjojen nojalla [REDACTED] on voinut antaa asiassa vastineen Vattusaarentien osakkaiden puolesta.

Kiinteistö [REDACTED]

Maveplan Oy:n selvityksen mukaan kiinteistöllä [REDACTED] on tarve ojan siivouskaivuulle. Siivouskaivuussa oja ei merkittävästi suurene. Oikeudellista merkitystä ei ole sillä, että oja jakaa kiinteistön [REDACTED] kahtia ja ojan ylittäminen on vaikeaa. Ottaen lisäksi huomioon, että kiinteistön metsäalueelle voi kulkea sekä Luvehiekantien että Vattusaarentien kautta, ei ojan kunnostamisesta voi myöskään katsoa aiheutuvan kohtuutonta haittaa metsäkoneiden käytölle kiinteistöllä.

Ojitussuunnitelma ja selvitysten riittävyys

Vesilain 5 luvun 15 §:n mukaan ojitussuunnitelma on laadittava, jos ojitus edellyttää lupaviranomaisen lupaa, ojitustoimituksessa annettua päätöstä tai asian laatu tai laajuus sitä muutoin edellyttää. Hallinto-oikeus toteaa, että vesilain 5 luvun 15 §:n mukainen ojitussuunnitelma ei koske kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelemää asiaa. Vesilain mukaan kunnan viranomaisessa asian käsittelyssä sovelletaan vesilain 11 luvun säännöksiä. Hakemuksen sisältövaatimuksia arvioidaan hankkeen laatuun ja laajuuteen nähden. Kyseessä on olemassa olevan ojan kunnostus sekä uomaan jo aiemmin johdettujen vesien johtamisen jatkaminen. Haittojen minimoimiseksi ja päätöksessä annettujen määräysten noudattamisen valvonnan takia määräyksessä 6 on ollut tarpeen edellyttää tarkemman suunnitelman esittämistä viranomaiselle ennen hankkeen toteuttamista. Hallinto-oikeus pitää hakemuksessa esitettyjä selvityksiä ja päätöksessä annettuja määräyksiä riittävinä hankkeen toteuttamiseksi.

Edellä olevan perusteella lupajaoston päätöksen kumoamiseen tai muuttamiseen ei ole perusteita. Valitus on hylättävä.

2. Kulut ja oikeudenkäyntikulut

Hallintolainkäyttölain (586/1996) 74 §:n 1 momentin mukaan asianosainen on velvollinen korvaamaan toisen asianosaisen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Mitä tässä pykälässä ja 75 §:ssä säädetään asianosaisesta, voidaan soveltaa myös päätöksen tehneeseen hallintoviranomaiseen.

Saman pykälän 2 momentin mukaan harkittaessa julkisen asianosaisen korvausvelvollisuutta on otettava erityisesti huomioon, onko oikeudenkäynti aiheutunut viranomaisen virheestä.

Hallinto-oikeuden ratkaisun lopputulos huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että [REDACTED] muutoksenhakijakumppaneineen joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Asiassa ei myöskään ole tapahtunut sellaista viranomaisen virhettä, jonka perusteella Lieksan kaupunginhallituksen lupajaosto olisi velvollinen korvaamaan muutoksenhakijoiden oikeudenkäyntikulut.

[REDACTED] asiakumppaneineen on esittänyt vaatimuksen viranomaiskulujen korvaamisesta vasta hallinto-oikeudessa. Mainitun vesilain 11 luvun 23 §:n mukaiseksi kuluvaatimukseksi tulkittavissa oleva vaatimus on esitetty vasta hallinto-oikeudessa. Mainitun vaatimuksen tutkiminen ja ratkaiseminen ei ensi asteena kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan.

Hallinto-oikeuden ratkaisun lopputulos ja [REDACTED] asiakumppaneineen asema hakijana sekä hallintolainkäyttölain (586/1996) 74 §:n 1 momentti huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että [REDACTED] asiakumppaneineen joutuu pitämään vastineen antamisesta aiheutuneet oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Lieksan kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta yleisessä tietoverkossa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku

Vesilain 15 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n perusteella. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **21.1.2022**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Pirjo Joutsenlahti ja Raija Uusi-Niemi sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Saara Juopperi. Asian on esitellyt Saara Juopperi.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu

[REDACTED] ym.

prosessiosoite:

VT Silja Konttinen / Asianajotoimisto Lakipalvelu Petri Sallinen Oy

oikeudenkäyntimaksu 260 euroa

(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

Jäljennös maksutta

Lieksan kaupunginhallituksen lupajaosto

[REDACTED]

[REDACTED] ja [REDACTED]

[REDACTED] ja [REDACTED]

Vattusaarentien yhteyshenkilö [REDACTED]

Luvehiekantien yhteyshenkilö [REDACTED]

[REDACTED]

Hattusaaren kalaveden osuuskunta / [REDACTED]

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / ympäristö ja luonnonvarat, sähköisesti

Itä-Suomen aluehallintovirasto, sähköisesti

Suomen ympäristökeskus, sähköisesti

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>